

Na osnovu člana 10. stav 5. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), i Priloga I, Poglavlja I tačka 3. Naredba o mjerama kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti životinja i njihovom provođenju u 2016. godini („Službeni glasnik BiH“, broj 4/16) Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO

ZA PROVOĐENJE POSTVAKCINALNOG MONITORINGA BJESNILA KOD LISICA ZA PERIOD 2016. – 2017. GODINE

Član 1.

(Predmet)

Ovim Uputstvom utvrđuje se način i obim provođenja postvaccinalnog monitoringa bjesnila kod lisica u svrhu utvrđivanja uspješnosti provođenja oralne vakcinacije lisica u sklopu projekta IPA 2012 „Poboljšanje kontrole zdravlja životinja i usproizvoda životinjskog porijekla u BiH“.

Član 2.

(Nadležna tijela i organizacije)

Za provođenje postvaccinalnog monitoringa bjesnila kod lisica za potrebe ovog Uputstva nadležna su sljedeća tijela i organizacije:

- a) Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured);
- b) Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske, Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- c) Federalna uprava za inspeksijske poslove, Uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske, Veterinarska inspekcija Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine;
- d) Kantonalna ministarstva nadležna za poslove iz oblasti veterinarstva i šumarstva;
- e) Kantonalne uprave za inspeksijske poslove nadležne za oblast veterinarstva i lovstva;
- f) Korisnici lovišta;
- g) Ovlaštene veterinarske laboratorije:
  - 1) Veterinarski fakultet u Sarajevu
  - 2) Veterinarski institut Republike Srpske „dr Vaso Butozan“, Banja Luka

Član 3.

(Plan monitoringa i izvještavanje)

(1) Plan monitoringa za provođenje postvaccinalne dijagnostike u cilju utvrđivanja uspješnosti vakcinacije u sklopu implementacije projekta IPA 2012 „Poboljšanje kontrole zdravlja životinja i usproizvoda životinjskog porijekla u BiH“ nalazi se u prilogu ovog Uputstva i čini njegov sastavni dio.

(2) Nadležna tijela iz člana 2. dužna su da implementiraju odredbe navedene u Prilogu I ovog Uputstva.

(3) Ovlaštene veterinarske laboratorije iz člana 2. stav (1) tačke g) ovog Uputstva će o rezultatima monitoringa dostavljati Uredu mjesečne izvještaje, koje će Ured kompletirati i dostavljati ostalim nadležnim tijelima navedenim u članu 2. ovog Uputstva.

Član 4.

(Finansiranje)

(1) Provođenje dijagnostičkih pretraga u sklopu monitoringa snosi Ured iz sredstava alociranih sa „Direktnih transfera sa JRT programa posebnih namjena pozicija –Izdvojena sredstva za povlačenje IPA fondova“ na projektu IPA 2012 – „Poboljšanje kontrole zdravlja životinja i usproizvoda životinjskog porijekla u BiH“ za komponentu I, a u iznosu utvrđenom u provedenom postupku javne nabavke.

(2) Ovlaštene veterinarske laboratorije iz člana 2. stav (1) tačke g) ovog Uputstva su za potrebe ostvarivanja naknade za provedene pretrage i druge usluge definisane ugovorom dužna Uredu dostaviti izvještaj o provedenoj pretrazi, te popunjenu kopiju obrasca iz tačke 6. Priloga I ovog Uputstva.

(3) Lovačka udruženja / korisnici lovišta koja su uključena u odstrel lisica, ostvaruju naknadu u iznosu od 40,00 KM bez PDV-a po dostavljenom adekvatnom uzorku u skladu sa planom propisanim u Prilogu I ovog Uputstva.

(4) Lovci su dužni ispuniti obrazac propisan u tački 6. Priloga I ovog Uputstva u tri primjerka, od čega jedna kopija ostaje lovačkom udruženju / korisniku lovišta, druga kopija se predaje ovlaštenoj veterinarskoj laboratoriji ili na punktu za prikupljanje uzoraka prilikom preuzimanja uzoraka, dok se originalni primjerci prikupljaju od strane korisnika lovišta i po ostvarivanju ciljnog broja dostavljaju Uredu, nakon čega će korisniku lovišta biti izvršena isplata sredstava.

(5) Lovačka udruženja / korisnici lovišta mogu dostaviti originalne primjerke obrazaca i ukoliko nije ostvaren ciljani broj, ukoliko smatraju da se isti ne može ispuniti, pri čemu je razlog potrebno navesti i obrazložiti u popratnom aktu.

Član 5.

(Prilozi)

Prilog I sastavni je dio ovog Uputstva.

Član 6.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ovog Uputstva prestaje važiti Uputstvo za provođenje postvakcinalnog monitoringa bjesnila kod lisica za period 2015. – 2016. godine broj 02-7-27-40-57-23/15 od 14.10.2015. godine.

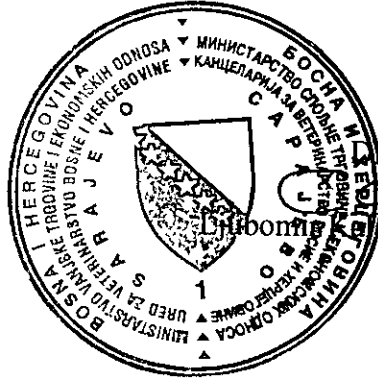
Član 7.

(Prelazne i završne odredbe)

Ovo Uputstvo stupa na snagu na dan donošenja a važi do 8.1.2017. godine.

Broj: 02-7-27-40-77-23/16

Datum: 10.10.2016

DIREKTOR

[Handwritten signature]
Dž. Šabić, dr vet. med, spec.

Prilog I

Plan monitoringa za provođenje postvakcinalne dijagnostike u cilju utvrđivanja uspješnosti vakcinacije

1. Uvod

Postvakcinalni monitoring je esencijalni dio kampanje oralne vakcinacije lisica i drugih vrsta divljih mesojeda protiv bjesnila, budući da obezbjeđuje validan dokaz unosa vakcine od strane glavne ciljne vrste životinja i njene efikasnosti u stvaranju zaštitnih antitijela.

U svrhu provođenja postvakcinalnog monitoringa vrši se odstrel lisica ili se sakupljaju one koje su pronađene uginule i dostavljaju se ovlaštenoj veterinarskoj dijagnostičkoj laboratoriji navedenoj u članu 2. stav (1) tačka g) ovog Uputstva ili na punkt za prikupljanje uzoraka na testiranje.

Tri standardne metode postvakcinalne evaluacije su:

- a) testiranje na prisustvo biomarkera tetraciklina u kostima odstreljene ciljne životinje, koji je inkorporiran u hranljivi dio mamca i utvrđivanje starosti odstreljenih ciljnih životinja;
- b) ispitivanje seruma lisica na virus-neutralizirajuća antitijela protiv bjesnila;
- c) analiziranje i procjena incidence bjesnila kod divljih i domaćih životinja prije, za vrijeme i nakon kampanje oralne vakcinacije.

Prema preporukama Svjetske zdravstvene organizacije za monitoring efikasnosti programa oralne vakcinacije (otkrivanje biomarkera, serološko testiranje i incidenca bjesnila) treba godišnje ispitati minimalno četiri ciljane životinje na 100 km².

U vezi sa navedenim, a uzimajući u obzir raspoloživa sredstva za ovu namjenu, te potrebu za utvrđivanjem broja lisica na području Bosne i Hercegovine, kako bi se maksimizirala statistička validnost kampanje monitoringa, procijenjen je minimalni broj lisica koje treba uzeti iz svakog lovišta u zemlji prema veličini lovišta. Veličina lovišta je uzeta u razmatranje kao fiksna i tačna brojka, kako bi se obezbijedila objektivnija osnova za procjenu broja uzoraka za razliku od procijenjene populacije lisica.

2. Strategija kampanje

Prateći preporuku Svjetske zdravstvene organizacije i u skladu sa formulom pomoću koje je izračunat broj ciljnih životinja/lisica koji treba uzorkovati iz svakog lovišta, a na osnovu njegove površine, utvrđen je godišnji plan od 2.005 ciljnih životinja/lisica za cijelu Bosnu i Hercegovinu.

Određivanje veličine lovišta i broja uzoraka provedeno je na sljedeći način:

1. Veličina svakog lovišta je pretvorena iz hektara u najbliži ekvivalent u km² putem dijeljenja sa 100 i zaokruživanja dobivene cifre na najbliži cijeli broj.
2. Time je uspostavljen ciljani broj uzoraka kako slijedi:
  - a. Lovišta manja od 100 km² - 4 lisice;
  - b. Lovišta od 100 do 199 km² - 8 lisica;
  - c. Lovišta od 200 do 299 km² - 12 lisica;
  - d. Lovišta od 300 do 399 km² - 16 lisica;

e. Lovišta od 400 ili više km² - 20 lisica;

Napomena: Na lovištima na području Hercegovačko-neretvanskog kantona gdje postoji više korisnika lovišta na jednom lovištu, broj predviđenih uzoraka je podijeljen sa brojem korisnika lovišta.

S obzirom da je u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine i Srednje-Bosanskog kantona na snazi zabrana lova nije predviđen broj uzoraka za ova područja te će se uzorkovanjem smatrati dostavljanje eventualno pronađenih uginulih lisica u ovlaštenu veterinarsku laboratoriju iz člana 2. stav (1) tačka g) ovog Uputstva. Ukoliko se u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine i Srednje-Bosanskom kantonu odobri lov, korisnici navedenih lovišta će o tome biti naknadno informisani i ovo Uputstvo će biti izmjenjeno u skladu sa navedenim odobrenjima.

Tabela 1. pokazuje ciljani broj uzoraka za svaku općinu/opštinu/grad u BiH.

Tabela 1. Plan uzorkovanja

Entitet	Kanton/zupanija	Općina/opština/grad	Lovište	Korisnik lovišta	Površina u km ²	Ciljani broj životinja
FBiH	BPK	Foča-Ustikolina	Grebak	ULD "Grebak", Foča u FBiH	165	8
FBiH	BPK	Goražde	Borovac	ULD "Biserina", Goražde	242	12
FBiH	BPK	Pale-Prača	Pale-Prača	ULD "dr Zahid Čaušević", Prača	71	4
FBiH	BPK	Pale-Prača	Vražalice	PD "Bijela voda", Prača	23,7	4
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Gnjat	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	131,06	8
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Jadovnik	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	71,45	4
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Risovac-Polje	LD "Risovac", Bosansko Grahovo	175,98	8
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Šator	Finvest Ždralovac d o o , Crni Lug	100,87	8
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Ulica-Polje	LD "Risovac", Bosansko Grahovo	187,89	8
FBiH	HBŽ	Bosansko Grahovo	Ždralovac-Nuglašica	LD "Risovac", Bosansko Grahovo	100,85	8
FBiH	HBŽ	Drvar	Klekovača-Drvar	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	127,64	8
FBiH	HBŽ	Drvar	Osječnica-Jadovnik	UL "Drvar", Drvar	488,77	20
FBiH	HBŽ	Glamoč	Hrbljine-Kujača	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	426,28	20
FBiH	HBŽ	Glamoč	Mliništa-Paripovac	ŠGD "Hercegbosanske šume" d o o Kupres	112,75	8
FBiH	HBŽ	Glamoč	Staretina-Golija-Polje	LD "Tetrijež", Glamoč	304,47	16
FBiH	HBŽ	Glamoč	Šator-Glamoč	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o Kupres	167,06	8
FBiH	HBŽ	Glamoč	Bunarić	ŠGD "Hercegbosanske šume" d o.o. Kupres	133,87	8
FBiH	HBŽ	Kupres	Kupres-Kiprovača	LD "Tetrijež", Kupres	326,58	16
FBiH	HBŽ	Kupres	Raduša-Ljubuša	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	149,17	8
FBiH	HBŽ	Livno	Golija-Troglav	LU "Livanjsko polje", Lištani	467,55	20
FBiH	HBŽ	Livno	Kamešnica-Krug planina	LU "Cincar", Livno	377,58	16

FBIH	HBŽ	Livno	Troglav	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	63,52	4
FBIH	HBŽ	Tomislavgrad	Kovač-Ljubuša	LU "Vran", Tomislavgrad	293,87	12
FBIH	HBŽ	Tomislavgrad	Kamešnica-Grabovica	LU "Vran", Tomislavgrad	298,61	12
FBIH	HBŽ	Tomislavgrad	Vran	ŠGD "Hercegbosanske šume" d.o.o. Kupres	99,25	4
FBIH	HBŽ	Tomislavgrad	Zavelim	LU "Zavelim", Roško Polje	66,8	4
FBIH	HBŽ	Tomislavgrad	Orlov kuk	LU "Orlov kuk", Tomislavgrad	178,52	8
FBIH	HNK	Čapljina	Čapljina	LD "Galeb", Čapljina	181,8	8
FBIH	HNK	Čapljina	Hutovo Blato	JP "Park prirode Hutovo Blato", Karaotok	78,11	4
FBIH	HNK	Čitluk	Čitluk	LD "Orao", Čitluk	181,01	4
				LD "Golub", Čitluk		4
FBIH	HNK	Jablanica	Jablanica	LD "Tetrijeb", Jablanica	166,5	8
				LD "Koznik", Konjic		7
FBIH	HNK	Konjic	Konjic	LD "Neretvica", Konjic	1051,4	7
				LD "Visočica", Konjic		7
FBIH	HNK	Mostar	Mostar	UJLO "Lovac", Mostar	962,11	10
				LD "Jarebica", Mostar		10
FBIH	HNK	Neum	Neum	LD "Jadran", Neum	225,5	12
FBIH	HNK	Prozor-Rama	Prozor-Rama	LD "Gorača", Prozor-Rama	477,37	10
				LD "Vepar", Prozor-Rama		10
FBIH	HNK	Ravno	Ravno	LD "Ravno", Ravno	310,98	16
FBIH	HNK	Stolac	Stolac	LD "Jarebica Kamenjarka", Stolac	226,4	12
FBIH	PK	Domaljevac-Šamac	Domaljevac-Šamac	LD "Kuna", Domaljevac	39	4
FBIH	PK	Odžak	Odžak	LD "Fazan", Odžak	170	8
FBIH	PK	Orašje	Orašje	LD "Sava", Orašje	130	8
FBIH	SK	Iliđa	Rakovica-Hrasnica	LD "Igman", Iliđa	91,08	4
FBIH	SK	Ilijaš	Lipnik	LD "Srednje", Ilijaš	143,32	8
FBIH	SK	Ilijaš	Paljevo	LD "Zec", Ilijaš	156,08	8
FBIH	SK	Sarajevo (grad)	Bukovik	LD "Sarajevo", Sarajevo	126,29	8
FBIH	SK	Trnovo (FBIH)	Crna Rijeka-Presjenica-Rakitnica	LD "Trnovo", Trnovo	315,89	16
FBIH	SK	Vogošća	Kremuš	LD "Lane", Vogošća	70,27	4
FBIH	SK	Hadžići, Iliđa, Trnovo (FBIH)	Igman-Bjelašnica	KJP "Sarajevo šume", Sarajevo	191	8
FBIH	TK	Banovići	Banovići	LD "Zelemboj", Banovići	103	8
FBIH	TK	Čelić	Čelić	LD "Vjetrenik", Čelić	137	8
FBIH	TK	Doboj-Istok	Doboj-Istok	LD "Fazanka", Doboj-Istok	26	4
FBIH	TK	Gračanica	Gračanica	LD "Srnać", Gračanica	176	8
FBIH	TK	Gradačac	Gradačac	LD "Jelen", Gradačac	171	8
FBIH	TK	Kalesija	Kalesija	LD "Spreča", Kalesija	100	4
FBIH	TK	Kladanj	Kladanj	LD "Sokolina", Kladanj	192	8
FBIH	TK	Kladanj	Konjuh	JP "Šume Tuzlanskog kantona"	133,25	8
FBIH	TK	Lukavac	Lukavac	LD "Svatovac", Lukavac	282	12
FBIH	TK	Sapna	Sapna	LD "H M Čektalo", Sapna	106	8

FBiH	TK	Srebrenik	Srebrenik	LD "Majeвица", Srebrenik	211	12
FBiH	TK	Teočak	Teočak	LD "Teočak", Teočak	31	4
FBiH	TK	Tuzla	Tuzla	LD "Tuzla", Tuzla	228	12
FBiH	TK	Živinice	Živinice	LD "Toplica", Živinice	227	12
FBiH	USK	Bihać	Bihać	ULO "Bihać", Bihać	441,58	20
FBiH	USK	Bihać	Plješavica	SPD "Unsko-Sanske šume" d.o.o., Bosanska Krupa	58	4
FBiH	USK	Bosanska Krupa	Bosanska Krupa	UL "Grmeč", Bosanska Krupa	505	20
FBiH	USK	Bosanski Petrovac	Bosanski Petrovac	ULD "Srndać", Bosanski Petrovac	638	20
FBiH	USK	Bužim	Bužim	ULD "Bužim", Bužim	111	8
FBiH	USK	Cazin	Cazin	LD "Cazin", Cazin	228	12
FBiH	USK	Ključ	Ključ	ULD "Srna-Grmeč", Ključ	334	16
FBiH	USK	Sanski Most	Sanski Most	ULD "Sana", Sanski Most	675	20
FBiH	USK	Velika Kladuša	Velika Kladuša	ULO "Velika Kladuša", Velika Kladuša	294	12
FBiH	ZDK	Breza	Breza	LD "Breza", Breza	65,1	4
FBiH	ZDK	Doboj-jug	Matuzići i Mravići	ULO "Srndać", Doboj-jug	10,24	4
FBiH	ZDK	Kakanj	Srndać	LD "Srndać", Kakanj	376,97	16
FBiH	ZDK	Maglaj	Liješnica i Ozren	LD "Soko", Maglaj	240	12
FBiH	ZDK	Olovo	Smolin	LD "Tetrijež", Olovo	407,99	20
FBiH	ZDK	Tešanj	Tešanjka	LD "Kišeljak", Tešanj	168	8
FBiH	ZDK	Usora	Fazan	LD "Fazan", Usora	52	4
FBiH	ZDK	Vareš	Zvijezda	LD "Zvijezda", Vareš	357,75	16
FBiH	ZDK	Visoko	Visoko	LD "Srndać-Visoko", Visoko	233,37	12
FBiH	ZDK	Zavidovići	Kamenica	SPD "Zeničko-dobojski kanton" d.o.o. Zavidovići	147,19	8
FBiH	ZDK	Zavidovići	Klek	LOUG "Klek", Zavidovići	408,44	20
FBiH	ZDK	Zenica	Zmajevac	UGLO "Zmajevac", Zenica	505,09	20
FBiH	ZDK	Žepče	Orlovik	LD "Orlovik", Žepče	120	8
FBiH	ZDK	Žepče	Žepče	LD "Jeleč", Žepče	189,47	8
FBiH	ZHŽ	Ljubuški	Kravica I	HUL "Kravica", Ljubuški	80,5	4
FBiH	ZHŽ	Ljubuški	Kravica II	HUL "Kravica", Ljubuški	66,5	4
FBiH	ZHŽ	Grude	Grude	HLU "Malič", Grude	94,24	4
FBiH	ZHŽ	Posušje	Oštrec	LD "Radovanj", Posušje	138	8
FBiH	ZHŽ	Posušje	Kobilic	UL "Milan Mikulić Bikan", Vir	78	4
FBiH	ZHŽ	Široki Brijeg	Rujan	LD "Rujan", Široki Brijeg	79,32	4
FBiH	ZHŽ	Široki Brijeg	Mosor	LD "Mosor", Široki Brijeg	380	16
RS		Banja Luka	Banja Luka	LU "Zmijanje", Banja Luka	724,36	20
RS		Banja Luka	Bobija	LU "Potkozarje", Banja Luka	279,09	12
RS		Banja Luka	Manjača	LU "Manjača", Banja Luka	318,98	16
RS		Berkovići	Berkovići	LU "Prepelca", Berkovići	264,04	12
RS		Bijeljina	Bijeljina I	LU "Semberija", Bijeljina	416,36	20
RS		Bijeljina	Bijeljina II	LU "Golub", Bijeljina	103,79	8
RS		Bijeljina	Bijeljina III	LU "Podrinje", Janja	94,19	4

RS	Bijeljina	Bijeljina IV	LU "Crnjelovo", Bijeljina	67,09	4
RS	Bijeljina	Bijeljina V	LU "Jelen", Bijeljina	52,65	4
RS	Bileća	Viduša	LU "Viduša", Bileća	636,84	20
RS	Bratunac	Čauš	LU "Čauš", Bratunac	293,05	12
RS	Brod	Vučjak	LU "Vučjak", Brod	230,06	12
RS	Čajniče	Cicelj	LU "Cicelj", Čajniče	180,71	8
RS	Čajniče	Vučevica	ŠG "Vučevica", Čajniče	94,35	4
RS	Čelinac	Čelinac	LU "Fazan", Čelinac	361,8	16
RS	Derventa	Motajica	LU "Motajica", Derventa	516,6	20
RS	Doboj	Doboj	LU "Fazan", Doboj	656,33	20
RS	Donji Žabar	Posavlje	LU "Soko", Donji Žabar	46,8	4
RS	Foča	Bakić	LU "Bakić", Foča	744,71	20
RS	Foča	Vrbnica	ŠG "Maglič", Foča	95,64	4
RS	Foča	Zelengora NP	NP "Sutjeska", Tjentište	491,06	20
RS	Gacko	Vranjača	LU "Vranjača", Gacko	671,68	20
RS	Gradiška	Grbavci-Jablanica	LU "Kozara", Gornji Podgradci	216,69	12
RS	Gradiška	Karajzovci-Romanovci	LU "Lijevče", Gradiška	202,22	12
RS	Gradiška	Laminci-Prosara	LU "Prosara", Gradiška	283,33	12
RS	Han Pijesak	Višočnik	ŠG "Višočnik", Han Pijesak	133,26	8
RS	Han Pijesak	Studena Gora	LU "Studena Gora", Han Pijesak	182,51	8
RS	Istočni Drvar	Klekovača	ŠG "Klekovača", Potoci	80,7	4
RS	Istočno Novo Sarajevo	Trebević	LU "Trebević", Istočno Novo Sarajevo	66,25	4
RS	Istočna Ilidža	Igman	LU "Igman", Istočna Ilidža	84,78	4
RS	Kalinovik	Treskavica	ŠG "Zelengora", Kalinovik	80,49	4
RS	Kalinovik	Zagorje	LU "Zagorje", Kalinovik	433,95	20
RS	Kneževo	Kneževo	LU "Čemernica", Kneževo	274,44	12
RS	Kneževo	Čemernica	ŠG "Čemernica", Kneževo	51,55	4
RS	Kostajnica	Balj	LU "Balj", Kostajnica	85,68	4
RS	Kotor Varoš	Kotor Varoš	LU "Uzlomac", Kotor Varoš	216,58	12
RS	Kotor Varoš	Maslovare	LU "Jelovka", Kotor varoš	130,5	8
RS	Kotor Varoš	Šiprage	LU "Borčići", Kotor Varoš	210,26	12
RS	Kozarska Dubica	Kozarska Dubica	LU "Jelen", Kozarska Dubica	471,36	20
RS	Krupa na Uni	Vojskova	LU "Vojskova", Krupa na Uni	93,7	4
RS	Laktaši	Laktaši	LU "Kozara", Laktaši	388,34	16
RS	Lopare	Majeвица	LU "Majeвица", Lopare	299,85	12
RS	Ljubinje	Ljubinje	LU "Ljubinje", Ljubinje	341,33	16
RS	Milici	Komic	LU "Komic", Milici	267,05	12
RS	Modriča	Majna	LU "Majna", Modriča	334,48	16
RS	Mrkonjić Grad	Lisina	LU "Lisina", Mrkonjić Grad	650,03	20
RS	Nevesinje	Nevesinje	LU "Srnđac", Nevesinje	786,01	20
RS	Nevesinje	Velež	ŠG "Botin", Nevesinje	189,75	8
RS	Novi Grad	Novi	LU "Fazan", Novi Grad	162,47	8
RS	Novi Grad	Pastrevo	LU "Pastrevo", Novi Grad	86,02	4

RS	Novi Grad	Rudice	LU "Lane", Rudice	115,11	8
RS	Novi Grad	Svodna	LU "Srndać", Novi Grad	106,07	8
RS	Novo Goražde	Novo Goražde	LU "Markan", Novo Goražde	123,08	8
RS	Osmaci	Bogorovo	LU "Srndać", Osmaci	79,54	4
RS	Oštra Luka	Oštra Luka	LU "Sana", Oštra Luka	184,21	8
RS	Pale	Jahorinski Zabran	ŠG "Jahorina", Pale	126,9	8
RS	Pale	Pale	LU "Jahorina", Pale	374,46	16
RS	Pelagicevo	Pelagicevo	LU "Prepelica", Pelagicevo	113,44	8
RS	Petrovac	Drinić	LU "Srndać", Petrovac	67,66	4
RS	Petrovac	Lom	ŠG "Oštreļ", Drinić	80,22	4
RS	Petrovo	Ozren	LU "Ozren", Petrovo	109,53	8
RS	Prijedor	Kozara NP	NP Kozara, Prijedor	169,18	8
RS	Prijedor	Ljubija	LU "Ljubija", Ljubija	138,81	8
RS	Prijedor	Mrakovica	LU "Mrakovica", Prijedor	449,61	20
RS	Prijedor	Omarska	LU "Srndać", Prijedor	160,72	8
RS	Pmjavor	Ljubić	ŠG "Gradiška", Gradiška	78,2	4
RS	Pmjavor	Pmjavor	LU "Borik", Pmjavor	551,79	20
RS	Ribnik	Ribnik	LU "Ribnik", Ribnik	318,9	16
RS	Ribnik	Bobija	ŠG "Ribnik", Ribnik	126,18	8
RS	Rogatica	Mednik	LU "Rogatica", Rogatica	428,69	20
RS	Rogatica	Sjemeć	ŠG "Sjemeć", Rogatica	217,19	12
RS	Rudo	Varda	LU "Varda", Rudo	346,77	16
RS	Sokolac	Glasinac	LU "Glasinac", Sokolac	449,22	20
RS	Sokolac	Romanija	ŠG "Romanija", Sokolac	127,99	8
RS	Sokolac	Sokolac	ŠG "Romanija", Sokolac	175,09	8
RS	Srbac	Motajica	ŠG "Gradiška", Gradiška	176,09	8
RS	Srbac	Srbac	LU "Srna", Srbac	276,55	12
RS	Srebrenica	Javor	LU "Javor", Srebrenica	438,88	20
RS	Srebrenica	Sušica	ŠG "Drina", Srebrenica	90,95	4
RS	Stanari	Stanari	LU "Srndać", Stanari	159,96	8
RS	Šamac	Šamac	LU "Fazan", Šamac	172,24	8
RS	Šekovići	Bišma	LU "Bišma", Šekovici	242,37	12
RS	Šipovo	Šipovo	LU "Tetrijev", Šipovo	531,64	20
RS	Šipovo	Vitorog	ŠG "Gorica", Šipovo	132,55	8
RS	Teslić	Borja	ŠG "Borja", Teslić	169,29	8
RS	Teslić	Javorova	LU "Tetrijev", Teslić	407,14	20
RS	Teslić	Smolin	LU "Smolin", Biatnica	147,71	8
RS	Trebinje	Leotar	LU "Leotar", Trebinje	862,51	20
RS	Trnovo (RS)	Trnovo	LU "Trnovo", Trnovo	51,68	4
RS	Ugljevik	Dubrave	LU "Rudar", Ugljevik	55,08	4
RS	Ugljevik	Trnova	LU "Partizan", Donja Trnova	43,2	4
RS	Ugljevik	Ugljevik	LU "Rudar", Ugljevik	72,07	4
RS	Višegrad	Kamenica	ŠG "Panos", Višegrad	38,06	4
RS	Višegrad	Panos	LU "Panos", Višegrad	410,99	20

RS	Vlasenica	Birač	LU "Igrišće", Vlasenica	229,22	12
RS	Vukosavlje	Vukosavlje	LU "Fazan", Vukosavlje	73,75	4
RS	Zvornik	Kozluk	LU "Soko", Kozluk	144,82	8
RS	Zvornik	Mladevac	LU "Vukovi s Drine", Zvornik	227,57	12

3. Implementacija plana

3.1. Sakupljanje uzoraka

Nadležni korisnici lovišta će provesti uzorkovanje na način da sakupe:

- a. svježe leševe lisica koje su pronađene uginule;
- b. nasumično odabrane, odrasle i naizgled zdrave lisice koje su odstreljene u toku sezone lova ili u toku sanitarnog odstrela, koji obavljaju lovočuvari i druga lica ovlašćena od strane korisnika lovišta.

Broj sakupljenih životinja je ograničen na ciljeve određene u tabelama za svaku općinu/opštinu/grad. Leš odstreljene ili uginule ciljne životinje treba zapakovati u dvije čvrste, plastične vreće koje se mogu zavezati i koje su pogodne za tu svrhu. Vreće moraju biti kvalitetne i izrađene od namjenskih materijala te moraju imati zaštitno zatvaranje koje sprječava curenje, a koje u normalnim uslovima prevoza može biti uzrokovano promjenom temperature, vlažnosti, atmosferskog pritiska, vibracija ili usljed mehaničkog oštećenja.

Prilikom manipulacije leševima lisica lovci su dužni poduzeti sve mjere predostrožnosti kako bi spriječili direktan kontakt sa odstrijeljenom životinjom, odnosno prilikom rukovanja sa leševima moraju obavezno nositi zaštitne rukavice za jednokratnu upotrebu, te po potrebi drugu zaštitnu opremu. Posebno je potrebno voditi računa da prilikom pakovanja leševa ne dođe do mehaničkog oštećenja ambalaže.

Svi lovački psi koji su prisutni prilikom lova na lisice moraju biti vakcinisani protiv bjesnila u skladu sa važećim zakonskim propisima.

Lovac, lovočuvar i druga osoba koja je ovlašćena za obavljanje lova ili sanitarnog odstrela je dužna da za svaku odstreljenu i/ili sakupljenu ciljnu životinju ispuniti obrazac za dostavljanje uzoraka u tri kopije čiji je primjer prikazan u tački 6. ovog Priloga, a koji se korisniku lovišta dostavlja od strane Ureda u količini navedenoj u Tabeli 1.

Prilikom predavanja uzoraka, lovci će zajedno sa uzorkom predati i jedan primjerak popunjenog obrasca iz tačke 6. na kojem je potrebno navesti i oznaku životinje koju lovac daje na način da navede svoje inicijale i proizvoljnu brojnu ili slovnu oznaku npr. (AN001), koju će navesti i na dodatnom papiru zajedno sa datumom odstrela, a koji treba nalijepiti na vreću sa lešom.

3.2. Skladištenje leševa i njihova dostava u ovlašćenu veterinarsku dijagnostičku laboratoriju ili punkt za prikupljanje uzoraka

Uredno zapakovani leševi lisica se moraju dostaviti u jednu od ovlašćenih veterinarskih laboratorija iz člana 2. stav (1) tačke g) ovog Uputstva ili na jedan od punktova za prikupljanje uzoraka od strane korisnika lovišta zajedno sa popunjenim obrascima u roku od 48 sati od vremena odstrela lisica. Prilikom dostavljanja uzoraka potrebno je voditi računa da se isti dostavljaju tako da ne ugrožavaju zdravlje ljudi i životinja i da se štiti životna sredina.

Ukoliko korisnik lovišta nije u mogućnosti dostaviti lisice u navedenom roku, iste se mogu privremeno skladištiti u zamrzivaču.

Način dostavljanja, odnosno preuzimanja uzoraka korisnici lovišta su dužni dogovoriti sa ovlaštenim osobama ispred ovlaštene veterinarske laboratorije ili punkta za prikupljanje uzoraka.

Ovlaštena osoba ispred veterinarske laboratorije ili na punktu za prikupljanje uzoraka dužna je na svim primjercima obrasca iz tačke 6. ovog Uputstva prilikom preuzimanja leševa popuniti polja: datum, naziv laboratorije/prijemnog punkta i potpis u dijelu „**Potvrda prijema od strane veterinarske dijagnostičke laboratorije ili prijemnog punkta**“ te uzeti jedan primjerak obrasca.

4. Laboratorijsko testiranje

U ovlaštenoj veterinarskoj dijagnostičkoj laboratoriji navedenoj u članu 2. stav (1) tačka g) ovog Uputstva će se izvoditi sljedeći testovi:

- a. Test imunofluorescencije za bjesnilo će biti izvođen na tkivu mozga. Ako je rezultat pozitivan, neće se izvoditi drugi testovi na tom uzorku lisice. Ako je rezultat negativan, izvođiće se ostali standardni testovi.
- b. Test na biomarker tetraciklin će se izvoditi kao pokazatelj unosa mamca s vakcinom.
- c. ELISA test na antitijela će se izvoditi da se pokaže razvoj aktivnog imuniteta.

U slučaju izolacije virusa bjesnila, uzorci će biti uskladišteni radi naknadnog molekularnog tipiziranja u referentnoj laboratoriji OIE/EU.

Laboratorija mora izvršiti neškodljivo uklanjanje leševa i ostalog otpada u skladu sa odredbama Odluke o nusproizvodima životinjskog porijekla i njihovim proizvodima koji nisu namijenjeni ishrani ljudi (“Službeni glasnik BiH”, broj 19/11).

5. Distribucija rezultata testova

Ovlaštena veterinarska dijagnostička laboratorija navedena u članu 2. stav (1) tačka g) ovog Uputstva mora dostavljati mjesečne izvještaje o rezultatima provedenih testova Uredu.

Ured će na osnovu dostavljenih rezultata praviti mape da bi se stekla što potpunija slika imunog statusa lisica u zemlji.

Ured će podijeliti rezultate testova s regionalnim i lokalnim projektima medijskih kampanja i, po potrebi, sa susjednim zemljama.

6. Obrazac za dostavljanje uzoraka

Entitet ili kanton:			
Općina/opština:			
Korisnik lovišta:			
Adresa korisnika lovišta:		Telefon:	
		Email:	
Porijeklo životinje (označite s X)	Odstrijeljena	Pronađena uginula	
Lovište/lokacija gdje je životinja odstrijeljena/pronađena uginula:			

Najbliže naseljeno mjesto i udaljenost:			
Ime i prezime lovca koji je odstrijelio životinju:			
Vrsta životinje:		Datum kada je životinja odstrijeljena/nađena uginula:	
Procjena starosti <small>(označite s X)</small>	Manje od jedne godine	Više od jedne godine	
Uslovi pod kojim je izvršen odstrel <small>(označite s X)</small>	Redovni odstrel		
	Sanitarni odstrel		
	Ciljana životinja se ponašala neuobičajeno		
Napomena:			
Mjesto:	Datum:	Vrijeme:	
Potpis osobe koja je izvršila odstrel (ili osobe koja je odgovorna za lovište):			
Potvrda prijema od strane veterinarske dijagnostičke laboratorije ili prijemnog punkta			
Naziv laboratorije/prijemnog punkta:		Napomena:	
Datum:			
Potpis:			